

Statsrådsberedningen

Svar på Nordiska rådets skriftliga fråga E26/2024 om stärkt nordiskt samarbete på EU-området

Sverige har som ordförandeskapsland mottagit Nordiska rådets skriftliga fråga E26 om stärkt nordiskt samarbete på EU-området. Delfrågorna är:

På vilket sätt samarbetar de nordiska regeringarna kring EU-lagstiftningen idag?

Hur arbetar de nordiska regeringarna idag för att säkerställa att gemensamma nordiska intressen tillvaratas i EU:s strategiska prioriteringar inom områden som grön omställning, beredskap och digitalisering?

Samarbetar de nordiska regeringarna idag om EU-frågor inom ramen för samarbetet i Nordiska ministerrådet?

Finns det frågor där regeringarna har olika ståndpunkter, där de nordiska länderna intar olika hållningar?

Det osäkra omvärldsläget och Finlands och Sveriges steg in i Nato har stärkt våra relationer inte bara inom Norden, utan runt hela Östersjön och i EU. Det är viktigare än någonsin att påminna om vår värdegemenskap och vikten av samarbete med våra nordiska, europeiska och transatlantiska partners.

De utmaningar och krav på omställning som vi gemensamt står inför på områden som säkerhet, beredskap, klimat och miljö, digitalisering och konkurrenskraft är centrala i såväl EU/EES-samarbetet som i det nordiska samarbetet. Samarbetena bör ses som ömsesidigt förstärkande. Ett aktivt nordiskt samarbete i EU-frågor är en förutsättning för att genomföra delar av vår vision om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030. Det är också viktigt att notera att det nordiska samarbetet inom ramen för bland annat Nordiska ministerrådet kan ge ett mervärde till EU-arbetet, exempelvis genom att gå före i en EU-kontext.

Ett exempel på detta är Nordiska ministerrådets arbete med digitalisering, där syftet är att de nordiska länderna tillsammans med de baltiska staterna tillsammans förbereder sig för att kunna bidra konstruktivt till utvecklingen och implementeringen av EU:s så kallade digitala plånbok.

Det nordiska samarbetet i EU-relaterade frågor är generellt väletablerat och välfungerande. Det sker kontinuerligt på många nivåer både mellan huvudstäderna och på plats i Bryssel. Våra gemensamma värderingar och utgångspunkter gör oss likasinnade i många frågor. Samarbetet sker genom informella kontakter och samråd inför möten på så väl arbetsgruppsnivå som ministernivå där man delar information och inte sällan samordnar positioner. Till exempel möts samtliga nordiska transportministrar i Bryssel en gång per år i samband med ett transportministermöte på EU-nivå.

Några andra konkreta exempel:

Det nordiska samarbetet vad gäller konkurrenskraft och säkerhet var i fokus i den deklaration som antogs av de nordiska statsministrarnas i maj i år. Man slår fast att man ska arbeta för att Norden – som en del av den bredare euroatlantiska sfären – ska vara en global ”frontrunner” inom den gröna och digitala tekniken.

Inom Nordiska ministerrådets olika sektorer bedrivs en regelbunden dialog om EU-frågor och när relevant så kan man inleda ett närmre samarbete i en särskild sakfråga. Under det senaste året har man t.ex. arbetat för att stärka samarbetet gällande byggregler, där olikheter skapar gränshinder, genom ett ökat utbyte kring genomförandet av nya och ändrade relevanta EU-regelverk. Vid miljö- och klimatministrarnas senaste möte i nordisk krets (MR-MK) diskuterades hur de nordiska länderna gemensamt kan verka för ett nära nordiskt samarbete inför den stundande revideringen av EU:s kemikalieförordning Reach.

För att påverka de strategiskt viktiga frågorna i EU-samarbetet är enbart ett nordiskt samarbete många gånger inte tillräckligt, utan man behöver vara en del av en bredare krets länder för att få genomslag. De senaste åren har det nordisk-baltiska samarbetet stärkts, både mellan huvudstäderna och i Bryssel, och detta samarbete är viktigt för vårt samlade inflytande i EU. Tillsammans kan vi dra nytta av vår relativa storlek i EU och för att värna gemensamma värderingar såsom öppenhet och frihandel. Det finns redan idag ett nära samarbete mellan de nordiska och baltiska EU-medlemsländerna (NB6) inom en rad områden där man är likasinnade. Detta gäller till exempel

digitalisering, EU:s inre marknad, klimat- och miljö, rättsstatsfrågor, stödet till Ukraina och relationen till Ryssland.

Även om samarbetet redan idag är omfattande kan det finnas ett mervärde i en än starkare samverkan, inte minst vad gäller genomförandet av lagstiftning beslutad på EU-nivå som berör centrala frågor för de nordiska länderna. De nordiska regeringarna och parlamenten har nationella rutiner för att granska förslag till ny EU-lagstiftning. I vissa länder utgör förebyggande av gränshinder ett kriterium i denna granskning.

I Nordiska ministerrådets nya program för fri rörlighet och det fortsatta gränshinderarbetet läggs särskild vikt vid det förebyggande arbetet och här är en viktig komponent ett enhetligt genomförande av EU-direktiv inom Norden.

Självklart finns det också frågor och områden där de nordiska ländernas intressen ser olika ut beroende på nationella förutsättningar, då vi också intar olika ståndpunkter i EU-arbetet. Vad gäller EU:s strategiska prioriteringar och de dagsaktuella utmaningarna finns det dock mycket som binder oss samman.

Det finns inget motsatsförhållande mellan nordiskt samarbete och samarbete inom EU, tvärtom så kan de vara ömsesidigt förstärkande.

De nordiska länderna bör tillsammans fortsätta värna gemensamma värderingar och driva på i frågor där vi har stora intressen och där vi har mycket att bidra med såsom den gröna omställningen, digitaliseringen, säkerhet och en starkare konkurrenskraft. Genom mer samarbete bygger vi ett starkare och mer motståndskraftigt Europa och Norden.

För de nordiska regeringarna,

Jessica Rosencrantz

Sveriges EU-minister med ansvar för nordiska frågor